

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fideli Populo ...

Lingendes, Claude de

Coloniae Agrippinae, 1689

LXXXVII. I. De Prædestinatione; ostendit dari prædestinationem in Deo, & quid sit.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56368](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56368)

diem optabis qui tibi denegabitur. Finio cum Apostolo Ephesiorum 5. Videte itaque fratres: quomodo cautè ambuletis, non quasi insipientes; sed ut sapientes, redimentes tempus quoniam dies mali sunt: Propterea nolite fieri imprudentes sed intelligentes, quæ sit voluntas Dei.

Certè sapientes tempus vocavère sumptuosum impendium: Seneca de Brevit. vitæ

cap. 8. Temporis nullum pretium est: Sed uti subdit. Re omnium preciosissima luditur, Memento in tempore esse æternitatem: & quale tempus habueris, talem te illam habiturum. Vide ut habeas beatam, Amen.

**

FERIA QVARTA

DOMINICÆ PASSIONIS.

CONCIO PRIMA.

DE PRÆDESTINATIONE.

Vos non creditis, quia non estis ex ovibus meis. Oves mea vocem meam audiunt: & ego cognosco eas, & sequuntur me.

Ioannis 10.

CUm Judæi causam suæ incredulitatis in Christum rejecissent, quasi non satis eis fuisset locutus, nec satis expresse dixisset se esse Christum, postquam eos mendacii arguit, eò quòd abundè se eis manifestasset verbo, & opere, veram causam incredulitatis eorum aperit, nempe eorum malitiam, qua factum est ut ab ovium ipsius numero excluderentur. Itaque non creditis quia non estis ex ovibus meis, alioqui enim, oves mea vocem audiunt, Sic enim enim vocantur ut audiant. Per oves autem Christi,

interprete S. Augustino tract. 48. in Ioan intelliguntur Prædestinati: juxta illud Actor. 13. Crediderunt quotquot erant præordinati ad vitam æternam; Vnde signanter dicit de ovibus suis; & ego cognosco eas, quibus verbis earum prædestinatione significat: Quia uti Verbum Divinum cognitione gignitur; ita & Electi, seu Prædestinati gignuntur cognitione, non merè speculativa, & sterili, sed fecunda, & practica. Vti enim Pater cognoscendo Filium, (terminus enim cognitionis ipsius est Filius) suam ei tribuit essentiam, & perfectiones omnes; ita suos

suos cognoscendo, omnia dona eis largitur. Itaque Apostolus Rom. 3. *Quos præscivit, hos & prædestinavit*: præscire idem est atque ante diligere, & in bonum præordinare: verbum enim *cognosco*, non solam cognitionem intellectus, sed etiam affectum, & dilectionem significat, uti Amos 3. *Tantummodò vos cognovistis omnibus cognationibus terræ*: Contra verò ignorare, idem est ac non approbare, non curare: Ita Psal. 100. *Declinantem à me malignum non cognoscebam*: Quid est, non agnoscebam, ait Augustinus, id est, non approbavam, non laudavam, non mihi placebat: cognoscere enim invenimus aliquando in Scripturis dici, pro eo, quod est placere nobis: Ita Deus ad Moysen Exodi 33. *Novi te ex nomine, & inveniisti gratiam coram me*: & Paulus 2. ad Tim. 2. *Cognovit Dominus qui sunt ejus*: Itaque quos præscivit, hoc est quos speciali præintentione dilexit, & quibus gloriam voluit, non tantum secundum se solam, sed ut connexam cum vocationibus congruis, & perseverantia in gratia; hos & prædestinavit: hoc est pro eis elegit actu distincto, & consequenter ad illam intentionem, hæc eadem auxilia efficaciam; quibus tuos prædestinatos confirmavit in patientia: Nam sicut Deus Christi passiones convertit in ejus gloriam; ita facit persecutiones prædestinatorum, converti in ipsorum bonum: Illos itaque singulariter diligit per præscientiam, cum eos singulariter prædestinat, atque ordinat per media singularia, quæ terminantur ad glorificationem: cujus rei occasione nobis hodie Sermo erit de re omnium difficillima, hoc est de prædestinatione: Si prius gratiam poposcerimus à celo. AVE MARIA.

Nondum plus habui causæ quam nunc usurpandi verba S. Joannis Chrysost. in choantis explicationem libri Geneleos: ubi at tempestatem jejunii & quadragesimæ tri-

buere sibi majorem facultatem loquendi de rebus difficillimis, quoniam auditorum suorum animi tunc melius quam aliàs unquam dispositi erant ad præstantissima, abditissimaque comprehendenda: Nam si nunc non fecimus (ait Homil. 2.) quando est jejuniæ, & gulæ contemptus, & tanta bonarum cogitationum serenitas, quomodo talia charitati vestræ apponere poterimus, quando delitiæ, comestationes, & magna delidia? Quin tunc neque ipsi, ut par est, hoc faciemus, neque vos aliquid eorum, quæ dicuntur, accipere poteritis, utpote à tenebris, cogitationumque fluctibus submersi. Mihi verò minimè nunc exponendus est vobis mundi ortus, sed differendum est de argumento longè sublimiori difficiliorique, scilicet de prædestinatione quam Apostolus appellat Consilium Dei, Rom. 11. *Quis enim cognovit sensum Domini, aut quis consiliarius ejus fuit?* neque adeò unquam de illo loquitur, nisi cum testimoniis incomprehensibilitatis, & cum sensu pleno stuporis atque admirationis: *ò altitudo divitiarum sapientia, & scientia Dei, quam incomprehensibilia sunt judicia eius: & investigabiles viae ejus!* Quod expendens S. Ambros. lib. 1. de vocat. Gent. cap. 5. Cum ergo hæc divinorum operum mysteria, supra mensuras humanæ intelligentiæ excellentia, quòdam mentis suæ profundisset excessu, totam expositionis rationem, transtulit ad stuporem: & admiratur eorum quæ protulerat, exclamavit, & dixit: *ò altitudo sapientia, & scientia Dei*: Nihil omitens de his, quæ non oportet ignorari: nihil contrèctans de his, quæ non licet scire: Cujus rei occasione, dicere etiam possum quod de eodem argumento dixit Augustinus, Ser. 224. de Tempore. Novicum Paulo Apostolo expavescere, quod etiam ille, cum consideraret, expavit, & expavescens exclamavit, *ò altitudo sapientia, & scientia Dei, quam inscrutabilia sunt iudicia eius!* & quidem si tanta ingenia

tanto argumento succubere, quis ego sum qui confidam me posse tantum Oceani profunda penetrare? Hoc equidem agere non aggredior, sed tantum quædam vobis indicare, quæ ad prædestinationem pertinentia nostro in Evangelio hodierno continentur: quæ ad quatuor puncta, reduci possunt,

1. Est dari Prædestinationem, secundum illud: *Ego cognosco oves meas, & cognoscunt me mea*: Significat autem prædestinatio, peculiarem Dei Providentiam circa salvandos, quæ designatur per ovium cognitionem, quæ non tantum significat, ut dixi, cognitionem intellectus, sed amorem etiam & curam peculiarem.

2. Quid Deus agat circa prædestinatos, quod non facit circa reprobos: quod continetur in illis verbis. *Vocem meam audiunt & ego cognosco eas; &c. & ego vitam æternam do eis, & non peribunt in æternum, & non rapiet eas quisquam de manu mea.*

3. Quid prædestinati faciant supra reprobos: quod continetur in illis verbis. *Oves meæ vocem meam audiunt, & sequuntur me, &c. & non rapiet eas, quisquam de manu mea.*

4. Quibus modis dignoscant prædestinati, à reprobis, secundum illud, *& ego cognosco eas*: Item *non estis ex ovibus meis*: ad quæ puncta, reduci possunt omnia, quæ de Prædestinatione dici possunt: Sed quoniam omnia ista non possunt esse unius discursus, de singulis separatim agemus: incipiamus à 1.

Dico 1. Dari Prædestinationem in Deo. Hanc unus Joannes Erigene negavit, cum in cap. 8. sui libelli scripsit præscientiam & prædestinationem similitudine rerum temporalium ad Deum transferri, sed verè in Deo non esse præscientiam rerum humanarum: Cujus errorem rectè confutavit Ecclesia Lugdunensis in peculiari libro contra illum. Verum; ut rectè dixit S. Prosper ad capita Gallor. cap. 1. Prædestinationis fides, multâ sanctarum au-

thoritate Scripturarum munita est: Rom. 8. *Nam quos præscivit, & prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui, &c. Quos autem prædestinavit, hos & vocavit: & quos vocavit, hos & justificavit: quos autem justificavit, illos & glorificavit*: Ephel. 1. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, &c. Qui prædestinavit nos in adaptionem filiorum per Jesum Christum in ipsum, secundum propositum voluntatis sue.* Eodem pertinet cum mentio fit in variis locis libri vitæ, in quo dicuntur scripta esse nomina aliquorum: Item istud Christi. *Nomina vestra scripta sunt in celis*: Item hoc aliud, quo dicit aliquos esse electos: *multi vocati, pauci verò electi*: Item quod dicit aliquos à Patre trahi, & dari Filio: Item quod asserit eis paratum esse regnum ab origine mundi: Item, quod dicitur diversis in locis; Deum quibus vult misereri, vel inducere quos vult: & mercedem vel bravium aliquibus polliceri. Nam ex omnibus illis, constat plures homines pervenire ad finem ultimam supernaturalis felicitatis, ad quem non potuerunt nisi viribus supernaturalibus à Deo collatis: At verò, sine præscientiâ Dei & providentiâ disponente, & ordinante, nec vires supernaturales potuissent hominibus infundi, nec potuissent præmiû beatitudinis dignis potius concedi quàm indignis. Hæc autem providentiâ, & præscientiâ quæ præstat hos effectus, est ipsissima prædestinatio: Ipsius enim est ea disponente, & ordinare quæ hominibus conducunt ad salutem. Rationem reddit S. Thom. 1. p. quæst. 23, art. 1. in corp. Quia cum Deus sit prima causa rerum omnium, omnia subjacent Divinæ providentiæ: ad providentiâ autem pertinet res in finem ordinare, est enim providentiâ ratio ordinis in finem: finis autem ad quem res creatæ ordinantur est duplex; unus qui excedit proportionem naturæ creatæ, ejusque facultatem, & hic finis est vitæ æternæ, quæ excedit vim creaturæ rationalis, cui visio Dei non com-

perit naturaliter; alter autem finis est nature creatæ proportionatus, quem scilicet res creata potest attingere secundum virtutem suæ nature ad illud autem ad quod non potest suis virib⁹ pertingere, oportet ut ab alio transmittatur, sicut sagitta in scopum transmittitur ad signum: unde propriè loquendo creatura rationalis quæ est capax vitæ æternæ ad ipsam à Deo transmittitur: cuius transmissionis ratio in Deo præexistit, sicut est in eo ratio ordinis omnium in finem, quæ providentia nominatur; ratio autem transmissionis creaturæ rationalis in finem appellatur prædestinatio: unde patet prædestinationem esse partem providentiæ, & eòdem mò procedere prædestinatione quo modo procedit providentia, nempe per directionem mediorum ad finem; seu per electionem conducibilium, & voluntatem certam ea media parandi: Cùm verò constet ex fide hominem creatum esse propter beatitudinem acquirendam, illa autem sit supernaturalis; oportuit media parata esse proportionata, & consequenter supernaturalia: quorum ratio cùm sit in Deo, & voluntas ea concedendi, oportet in Deo esse prædestinationem. Id patet ex ipso facto: nam aliqui perveniunt ad vitam æternam, idque non casu, neque temerè; igitur per media certa & conducibilia: cùmque ea sint supernaturalia, ab alio parari debuerunt & ordinari; non ab ullo alio, quàm à Deo; igitur ab eo: priusquam autem dentur, sunt parata; igitur præordinata sunt hæc autem præordinatio, seu præcedens dispositio, communi nomine prædestinatio appellatur. Igitur certum est quod diximus dari in Deo Prædestinationem.

Hic duplex evitari debet scopulus: Primus est scandali: nam plerimi ex doctrinâ prædestinationis scandalizantur, & pessimas trahunt consequentias, quidam præsumptionis, alij desperationis, uti de quodam Monacho refert S. Augustinus lib. de Bono persever.

cap. 15. qui ex mala consequentia petita ex prædestinatione relicta vita Monastica, repetiit sæculum, & periit. Verùm unicuique sufficere debet, cùm prædestinatio sit in Deo, nihil posse esse nisi sanctum, itaque nihil iniustum, nihil iniquum, nihil contra rationem, nihil contra æquitatem nihil repugnans summæ bonitati, summæ iustitiæ, summæ misericordiæ, aut ulti perfectioni; alioqui Deus non esset Deus. Hoc significavit Apostolus ad Rom. cap. 9. agens de prædestinatione: cùm enim aliquas in contrarium attulisset difficultates, uno verbo respondet, *ô homo, tu quies, quis respondeas Deo?* Sufficit enim homini Dei authoritas, quidquid homini tandem videatur, quidquid opponatur, quidquid comprehendat, aut non comprehendat homo: Hoc autem pendet ex iustâ de Deo apprehensione, & magnitudinis ipsius cogitatione; nam sola Dei majestas, & authoritas tibi & mihi sufficere debet: & certè si in omnibus aliis mysteriis tibi sufficit, cur non in suâ dispositione, cur non in ordine providentiæ suæ?

2. Scopulus in quem aliqui impingunt, est, quòd ex aliquibus difficultatibus quas habent in materia prædestinationis, quia illis satisfacere non possunt, aut potius quia sibi satisfacere nequeunt, ideo negant prædestinationem in Deo: quasi verò ex aliqua difficultate cui non potes respondere, liceat tibi evidentem veritatem rejicere? Hoc est quod damnat Augustinus lib. de bono persever. c. 4. in fine. Nunquid ideò negandū est, quod apertū est, quia cõprehendi nõ potest, quod occultū est? Nunquid, inquã, propterea dicitur tumus, quod ita esse percipimus, non ita esse; quoniã cur ita sit, non possumus invenire? Ita enim se res habet, Auditores, quotidie cerra & aperta negantur ob aliquas difficultates, quibus imbecilla ingenia satisfacere nõ possunt: imbecilla dico, 1. quia non possunt solvere: 2. quia nec solutiones intelligere: 3. & maximè, quia

quia ex illa impotentia, negant apertissima, vel apertissimè revelata, itaque ex ignorantia incidunt in errorem; atque hinc fetè nate sunt omnes hæreses uti patet enumerando: In quo summa culpa est; cum advertere debuissent semper in rebus fidei, esse aliquid quod lateat, itaque quod comprehendi non possit: unde præclare monet Ambros. lib. 1. de vocat. gentium, cap. 5. Multa sunt in dispositione operum divinorum, quorum causis latentibus soli monstrantur effectus, ut cum pateat quod geritur, non pateat cur genatur; negotio in medium deducto, & in occulto ratione subducta; ut in eadem re, & de inscrutabilibus præsumptio, de manifestis falsitas refutetur. In præsentia itaque materia, illud nobis certum sit dari prædestinationem. Nam si datur Deus, datur providentia, si datur providentia, datur prædestinatio, cum illa sit providentia circa creaturam rationalem: si datur prædestinatio, cum ipsa sit in Deo, nihil me turbare debet; nam si prædestinatio est Dei providentia circa naturam rationalem in ordine ad salutem, igitur est peculiaris cura Dei erga me ipsum: ut me ad salutem æternam perducatur. Quid me igitur obturbet si Deus tam sedulo incumbat in meam salutem? Cum id faciat per prædestinationem, tantum abest ut consideratio prædestinationis me habere debeat anxium, ut multo magis me solari debeat: secundum illud 1. Petri 5. *Omnem sollicitudinem vestram projicientes in eum; quoniam ipsi cura est de vobis:*

Dico 2. Prædestinationem Dei esse ab æterno, secundum illud Ephes. 1. *Elegit nos in ipso, id est Christo, ante mundi constitutionem, ut essemus sancti:* Item, 1. Cor. 2. ubi de Christi prædestinatione loquitur: *Loquimur Dei sapientiam, quam prædestinavit Deus ante secula:* Jerem. 31. *In charitate perpetua dilexi te: idèd atraxi te, miserans:* Ratio autem est evidens; Quia cum prædestinatio sit actus immanens

Dei, & Deus nullum actum immanentem habere possit novum in tempore, ne sit in Deo vel levitas, vel mutatio, sequitur prædestinationem esse æternam. Confirmatur, quia quod fit in tempore, illud est quia Deus decrevit ante tempus; in tempore autem est donatio, in æternitate verò est doni præparatio: unde Augustinus de prædest. Sanct. cap. 10. Inter gratiam porro & prædestinationem, hoc tantum interest, quod prædestinatio est gratiæ præparatio; gratia verò jam ipsa donatio: addamus, atqui donatio fit in tempore, sed præparatio fit ante tempora; igitur prædestinatio est æterna: ut scias quantum debeas Deo qui de te ab æterno cogitavit, & tui curam habuit antequam esses. Quid moraris eum diligere qui te tantum dilexit, cum diligere non poteras? Ioan. 1. c. 4. *Nos ergo diligamus Deum, quoniam Deus prior dilexit nos.* Sed vide qua prioritate, tot sæculis, immò æternitate. Quantum illud est, quod Deus non se prius quam te dilexit, quia in æternitate nihil est prius, nihil posterius: hoc saltem effice, ut quia hæcenus non amasti, sic ames deinceps ut semper ames.

Dico 3. In prædestinatione intercedere actus divini intellectus, & voluntatis, unde providentia & prædestinatio iis vocibus significantur à Sanctis Patribus, quæ nunc significant actum mentis seu intellectus, nunc actum voluntatis. De actibus intellectus sic loquitur Dionys. de divin. nomin. cap. 12. *Veritas prospicit cuncta, providentia mirabili: at veritas est in intellectu, & prospicere pertinet ad mentem.* Boëtius lib. 4. de consolat. prosa 6. *Modus rerum, cum in ipsa divina intelligentiæ puritate conspicitur, providentia nominatur: Intelligentia est intellectus, & conspectio, actus ipsius:* S. Augustinus lib. 83. qq. 9. 31. *Providentia est qua aliquid videtur futurum antequam factum sit: Idem lib. de dono Persev. cap. 17. Prædestinationem definiens;*

niens; vocat præscientiam. Favet D. Paul. ad Rom. 8. *Quos præscivit hos & prædestinavit*, & cap. 11. *Non repulit Deus plebem suam, quam præscivit*: In quæ verba S. Augustinus loc. cit. cap. 18. Hoc quod ait præscivit, non rectè intelligitur, nisi prædestinavit. Unde multi Theologi prædestinationis naturam ponunt in impetu, quod dicunt esse actum intellectus, quod exprimit voluntatem Dei: illa autem expressio pertinet ad intellectum, cujus est præcipere, imperare, dirigere, & movere; quod certum est respectu alterius, igitur etiam respectu ejusdem personæ. Eodem modò passim Sancti Patres Providentiam, & Prædestinationem explicant per actus voluntatis: Itaque S. Augustinus in illo cap. 17. de dono Persev. non solum dixit prædestinationem esse præscire, sed etiam disponere; dispositio vero rerum, ad præscientiam addit actum voluntatis: itaque sic loquitur: prædestinatio, est præscientia, & præparatio beneficiorum Dei: Præparatio verò aliquid addit ad præscientiam, ne sit inutilis repetitio; Igitur addit actum voluntatis. Id innuit Paulus dum dicit. *Quos præscivit, & prædestinavit*: ultima vox aliquid addit ad primam, sed prima spectat mentem, igitur altera spectat prædestinationis alium actum, nempe voluntatis actionem. S. Damasc. l. 2. de fide Orthod. cap. 29. Providentia est voluntas Dei, per quam res omnes aptè, congruèque gubernantur. Fulgent. lib. 1. ad Monim. cap. 7. utrumque prædestinando præparavit, in illa incommutabili voluntate. Itaque passim Theologi prædestinationem explicant per Electionem creaturæ rationalis ad gratiam & gloriam: Electio autem est actus voluntatis. Et confirmatur; Quia prædestinatio est actus liber, & opus eximie misericordie, igitur non consistit in solo actu intellectus, sed etiam requirit actum voluntatis: unde qui optimè concipiunt prædestinationem, dicunt es-

se, conceptionem mediorum aptorum, & perducentium ad finem, & voluntatem ea exequendi: nam sola conceptio mediorum communis est respectu prædestinatorum, & non prædestinatorum; sola autem voluntas propria est prædestinatorum; & propterea cum dicitur in nostro Evangelio. *Ego cognosco eas* sermo est de cognitione approbationis ut dictum est supra, quæ non tantum comprehendit actum intellectus, sed etiam actum voluntatis.

Ex his patet quid de prædestinatione à nobis sentiendum sit, quæcunque tandem rationes, aut intelligendi difficultates in contrarij se opponant. Cum enim sit actus divini intellectus, non potest non esse actus summæ sapientiæ atque prudentiæ; non potest non esse actus summæ rationis, quem præferre debemus omnibus humanis rationibus: hæ enim omnes fallibiles sunt, & decipere, & errare possunt, divina autem, nec fallere ut decipiat, aut deducat in errorem, *Narraverunt mihi iniqui fabulationes sed non ut lex tua*. Itaque omnibus hominum subdolis argumentis, qualia tandem sint, unam divinam auctoritatem oppono. Item cum Prædestinatio contineat actum divinæ voluntatis, non potest non continere summam æquitatem, justitiam, misericordiam, erga suam creaturam amorem, & summam sanctitatem.

Potè ex actibus divini intellectus qui pertinent ad prædestinationem, quidam strictim & propriè prærequiruntur ad eam, alii autem ingrediuntur ejus essentiam: primi generis est scientia possibilium omnium, quam Theologi appellant simplicis intelligentiæ, quæ Deus novit omnes modos & omnia media quibus prædestinatus, immò omnes homines perducere possunt ad vitam æternam: Dicitur autem præcedere secundum modum nostrum intelligendi, quia est alia scientia propior, & immediatior dirigens voluntatem, &

est scientia conditionalium, qua Deus novit fore, ut prædestinatus de facto vitam æternam consequatur si per illa media vocetur, & contra non consenturum, & non consecuturum si per alia media. Hæc autem scientia cum sit directiva voluntatis divinæ prædestinantis, intrinsecè pertinet ad prædestinationem: dicitur autem dirigere voluntatem divinam, nec cæco modo, & fortuito, quædam media eligat & præferat aliis, quod pertinet ad providentiam, & consequenter ad prædestinationem. Tum supposita voluntate dandi ejusmodi media, ex quibus infallibiliter sequitur realis cooperatio, sequitur scientia visionis effectuum certò futurorum; donationis gratiæ, cooperationis creaturæ, perseverantiæ usque in finem, & mortis dandæ opportuno tempore, & consequenter decessus in gratia: ex quo sequitur voluntas absoluta dandi gloriam, & scientia visionis, illius dandæ: quæ ultima subsequitur prædestinationem, nisi prædestinatio sumatur completa, prout ipso termino suo finitur: sed minus propriè tunc sumitur, uti dicemus cum prædestinationis definitionem afferemus.

Jam quoad voluntates divinas, illæ omnes pertinent ad prædestinationem, quæ respiciunt ejus effectus, quicumque sint, à primo ad maximum, seu spectant ipsum finem, seu media: distinguuntur autem illæ omnes voluntates inter se ratione, secundum diversitatem effectuum: unde inter se habent prioritatem, aut posterioritatem, secundum prioritatem, aut posterioritatem effectuum: in quibus prioritas sumenda est ex independentia, posterioritas ex dependentia: & ita prior est finis intentio quàm mediæ: unde prior est voluntas hominis salvandi, quàm voluntas dandi gratiam: iam prior est voluntas dandæ perseverantiæ, quàm voluntas absoluta dandi gloriam: Item inter media, illa prius sunt in voluntate quæ priora

sunt in se; unde voluntas dandi secundas gratias supponit voluntatem dandi primas: Denique omnis voluntas quæ nullo modo pendet à libero arbitrio, aut ab ejus cooperatione, antecedens est; ea verò quæ in suo effectu pendet à cooperatione voluntatis, non est absoluta, neque antecedenter efficax, sed est consequens, aut inefficax, aut pendens à conditione: qua ratione satisfit omnibus difficultatibus quæ proponi possunt contra prædestinationis existentiam: Ita enim servatur præexistentia prædestinationis, & conservatur libertatis humanæ integritas: Ita salvatur certitudo, & infallibilitas prædestinationis, & voluntatis nostræ libertas: Ita intelligimus gloriam dari hominibus misericorditer, & tamen dari justè, & ut præmium atque mercedem.

Liquet ex his omnibus quid verè sit prædestinatio: quam rectè definit S. Augustinus lib. de bono Persever. c. 14. & passim approbatur à Sancto Prospero, Fulgentio, Anselmo, Beda, S. Thoma, & aliis Theologis. Hæc est autem ejus definitio. Hæc prædestinatio Sanctorum, nihil est aliud quàm præscientia, & præparatio beneficiorum Dei, quibus certissimè liberantur quicumque liberantur. In quibus verbis illud innuitur quod diximus, in prædestinatione includi actus intellectus, & voluntatis; nam præscientia pertinet ad intellectum, præparatio autem ad voluntatem: est enim illa præparatio ordinatio voluntatis, seu decretum & propositum voluntatis, seu voluntas decernens ea dare, quibus prævidet hominè perventurum ad vitam æternam: per beneficia autem quibus certissimè liberantur, quicumque liberantur, intelligitur omnis illa series gratiarum quibus homines perducuntur ad salutem: contra igitur prædestinatio consistit in huius serie præparatione, hoc est voluntate conferendi; & in eius præscientia: nam Deus novit operum suam: itaque non est sola præscientia operum

quæ homo est facturus, sed etiam præparatio beneficiorum, & voluntas ea conferendi: nisi enim Deus ea præparasset, homo ea non posset habere: Per hanc autem seriem dicimur certissimè liberari, quia in ea continentur non solum auxilia prævenientia, sed etiam adiuvantia, & bona opera, & perseverantia in fine; hæc enim omnia beneficia sunt Dei, quibus libertatem gloriæ filiorum Dei assequimur ut ibid. docet Augustinus. Alioquin si sermo tantum sit de auxiliis prævenientibus, non ita certissimè liberamur, ea certitudine quæ oriatur præcisè ex vi auxiliorum: neque enim ex illorum nuda efficacia in actu primo, certitudinem habent, quia à suo effectu impediti possunt à libero arbitrio, quod liberè ita concurrat, ut possit non concurrere, ac si nihil concurrat, nihil efficietur: sed tota eventus illius certitudo oritur ex vi divinæ scientiæ quæ falli non potest quæque se extendit ad omnes eventus liberos, sive absolutè, sive ex hypothese futuros: Unde per eam Deus certissimè novit, quid voluntas humana, tali gratiarum serie, si eam haberet, esset factura: Posita autem conditione seu hypothese, nimirum Dei voluntate dandi talem seriem auxiliorum, illa scientia conditionata transit in absolutam, & jam per illam scitur, quid re ipsa eventurum sit. Hinc nata illa differentia quam modò attulimus & quam sæpe affert Augustinus inter gratiam & prædestinationem, quod prædestinatio sit præparatio gratiæ, gratia autem ipsa donatio: quare si sit respectus tantum ad aliquas gratias, ut ad primam justificationem, erit prædestinatio inchoata & incompleta: si autem sit respectus ad omnes gratias usque ad salutem & gloriam, erit perfecta & consummata prædestinatio: unde aliqui dicunt prædestinationem in universum complecti & gratiam & gloriam, quia complectitur & media & finem, cum providentia sit ratio ordinis in finem, & ratio ordinis in ordinatione mediorum.

Ex hac definitione 1. constat solum Deum prædestinare posse, quia solus potest gratiam conferre in ordine ad gloriam, itaque in ea tenos à solo Deo pendere, quod nobis utilius est quàm si vel à nobis, vel ab alia creatura penderemus: plus enim certi esse debemus de Dei erga nos amore, ejusque de nostra salute cura, & sollicitudine, quàm de nostro erga nos ipsos amore nostro & cura. Certè si mea prædestinatio à me uno penderet, quàm ego diffiderem; cum quotidie experiar me Dei gratia adjectum, & tot divinis præsidis suffultum, & auxiliis præventum mihi deesse? Quid de me fieret, si solus essem, in tanta rerum ignoratione, inter tot hostes & pericula, in tanta imbecillitate vitium, cogitationum varietate, judiciorum diversitate, animi levitate, & voluntatum inconstantia? Quis non habeat uberes & multiplices de se conquerendi causas & occasiones? Quàm tutius ergo in Dei cura vivimus & dicimus cum Propheta, *In manibus tuis sortes mea?*

Constat 2. Cum duplex sit prædestinatio, una incompleta quam S. Damascenus vocat antecedentem, & terminatur ad justificationem; altera completa quæ terminatur ad gloriam, cuius definitionem dedimus ex Augustino: prima complectitur seriem auxiliorum prævenientium, quæ dantur usque ad justificationem inclusivè; præparatio enim eiusmodi auxiliorum sæpe vocatur in Scripturis prædestinatio, sed tantum inchoata & incompleta: altera complectitur omnem seriem auxiliorum prævenientium usque ad finem vitæ, gratiæ comitantis, & bonorum operum, & ultimi auxilii prævenientis, quo vita finitur in gratia, per quod ultimò completur prædestinatio: est enim prædestinatio præparatio omnium beneficiorum Dei, quibus certissimè liberantur hoc est salvantur quicumque liberantur uti dictum est. Ac primæ quidem effectus sunt omnes gratiæ quæ dantur, & omnia opera bona quæ fiunt, etiam à repro-

bis, quia proveniunt ex sincero affectu, & amore Dei, quo cupit homines adducere ad salutem; neque enim dantur à Deo, alia mente, etiam si novit ista in multis fore irrita; hoc enim ipsi displicet, neque propterea non vult eorum salutem; unde ad eam illos sincero affectu excitat, invitat, & auxilium offert, ne causari possint sibi aliquid ex parte Dei fuisse, cujus defectu ab eâ exciderint. Alterius autem prædestinationis hoc est completæ; effectus, sunt quæcunque efficaciter conducunt ad salutem, quæcunque illa sint, & ad hoc hominibus à Deo dantur, & ordinantur, cum Deus sit author prædestinationis. Vnde omnes eventus prosperi & adversi, omnia bona sive naturalia, sive supernaturalia, quæ hominem ad beatitudinem obtinendam perducunt, effectus sunt prædestinationis; & cum omnia juvare nos possint ad salutem consequendam, omnes qualitates corporis & animæ, omnes occasiones, & opportunitates, & quælibet alia adjumenta, omnes item actiones naturales & supernaturales, idque ex Dei ordinatione, sanè hæc omnia sunt ejus effectus; non autem peccata; quia à Deo ordinari non possunt ad eum finem, licet per accidens, aliquando homines lucrum capiant ex peccatis, ut occasionem plus amandi Deum, aut pœnitentiæ; sed Deus ad hunc effectum non vult peccatum; iterum, supposito peccato, Deus secundâ intentione vult pœnitentiam, & amorem majorem; itaque peccatum benè ordinari non potest: sed suppositâ peccati in ordinatione, Deus alio ordine illam corrigit. Cætera autem omnia ordinantur à Deo, & ex illâ ordinatione fiunt beneficia Dei quibus homines ad salutem suavissimè perducuntur, secundum illud Apostoli, *Diligentibus Deum, omnia cooperantur in bonum*. Sed quid dicit Apostolus diligentibus Deum, dicamus etiam cum eodem *dilectis à Deo*: nam si ille non

diligeret, quomodo diligerent? quia ipse prior dilexit nos.

Hic, mi Auditor, te ipsum consule, te ipsum prospice: Quid est quod tibi omnia cooperantur in malum? vide enim quo omnia tibi vertant, specta singula. Si Deus te prospers demulcet, omnia vertis in malum: Aut extolleris; aut te voluptatibus immergis; Si adversis castigat, quam es animi fracti, & abjecti? Si augeat opes, auges crimina: Si minuit, murmurat; Si sanuses, abuteris; Si æger, impatientiâ tuâ Deum offendis: Si tibi proponatur Deus ut misericors, bonitate abuteris: Si ut justus, blasphemias. Quid dicam quod omnes creaturæ, ut ait Sapiens, *factæ sunt in odium, & in tentationem animabus hominum, & in miscipulam pedibus insipientium*. Ex hoc colligere potes ad quem ordinem pertineas, an ad prædestinatos, an ad reprobos: Aut sis ex ovibus Christi, & ad dexteram collocandus, an verò rejiciendus ad sinistram eorum hædis. Certè necesse est te ad alterutrum ordinem pertinere. Hoc potissimum tuam intentionem est, quia id pertinet ad æternitatem. Cætera sunt hujus temporis, & finem habebunt aliquando: At prædestinatio originem habet ab æterno: nam præscientia, & præparatio æterna est; quod autem ante sæcula præparatur, datur in tempore; quod autem datur sunt beneficia Dei; terminus autem est id quod terminum nescit, nempe salus æterna: audientim; beneficia quibus certissimè liberantur, quicunque liberantur: In illis autem beneficiis includitur tua cooperatio, ut scias in tuo prædestinatione tuam includi voluntatem; ut intelligas te non invitum sed volentem futurum beatum. Attende igitur & cooperare, ut voluntati Dei respondeas; & ita pervenias ad gloriam quam tibi paravit, & quam nobis concepat Jesus Christus Dominus noster qui est beatus in sæcula, Amen.